

slika 4. SMEĐE, DRVENASTE ŠIŠKE NA IZBOJCIMA U RUJNU

MJERE I SUZBIJANJE

U slučaju pozitivnog nalaza štetnog organizma mjere se provode sukladno dijelu II. Priloga II. Pravilnika o mjerama za sprječavanje unošenja i širenja kestenove ose šiškariće *Dryocosmus kuriphilus* Yatsumatsu (Narodne novine 124/08).

Jedina djelotvorna metoda suzbijanja je uklanjanje i spaljivanje zaraženih izbojaka i cijelih mladih biljaka. Kod starijih stabala potrebno je ukloniti što je više moguće zaraženih izbojaka. Trenutačno ne postoje djelotvorni insekticidi protiv ovog štetnog organizma. Istraživanja prirodnih neprijatelja još su u tijeku.

slika 5. DEFIMIRANI LIST SA ŠIŠKOM

slika 6. UNUTRAŠNJOST ŠIŠKE, KOMORICE S LIČINKAMA

NADLEŽNA TIJELA U RH

Ministarstvo poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,
Fitosanitarni sektor, tel. 01 6109 459

Ministarstvo regionalnog razvoja,
šumarstva i vodnoga gospodarstva,
Sektor šumarske inspekcije, tel. 01 6002 979

Hrvatski šumarski institut, Zavod za
zaštitu šuma i lovno gospodarstvo, tel. 01 6273 000

Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo, Zavod za
zaštitu bilja, tel. 01 2311 640

Autor letka i fotografije:

dr. sc. Dinka Matošević, Hrvatski šumarski institut,
dinkam@sumins.hr, <http://stetnici.sumins.hr>

Tisak:

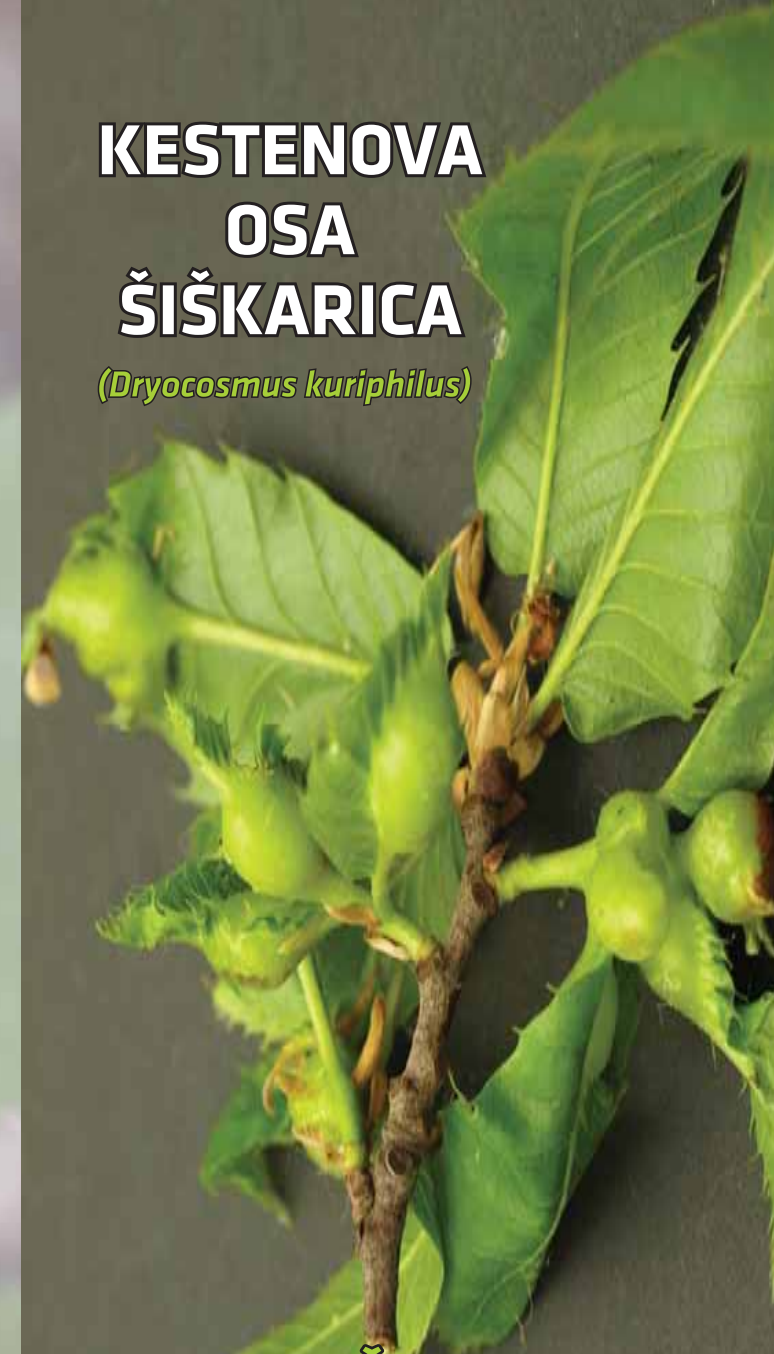
GRAFOPROM TISAK d.o.o., Lepoglava
T. 042 791 555, info@grafoprom.hr

Naklada: 2.000 kom

Tiskanje ovog letka omogućilo je Ministarstvo
poljoprivrede, ribarstva i ruralnog razvoja,
u sklopu Programa posebnog nadzora
Dryocosmus kuriphilus za 2011. godinu.

KESTENOVA OSA ŠIŠKARICA

(*Dryocosmus kuriphilus*)

NOVI ŠTETNIK PITOMOOG KESTENA

Novi karantenski štetni organizam na pitomom kestenu

OSNOVNI PODACI

Ime vrste: kestenova osa šiškarica (*Dryocosmus kuriphilus* Yatsumatsu)

Taksonomski položaj:

Red: Hymenoptera - opnokrilci
Natporodica: Cynipoidea
Porodica: Cynipidae - ose šiškarice
Podporodica: Cynipinae
Pleme: Cypinini

Fitosanitarni status:

karantenski štetni organizam (Hrvatska i Europska unija)

Biljka domaćin: pitomi kesten (*Castanea sativa*) u Europi i druge vrste iz roda *Castanea*

RASPROSTRANJENOST

Europska unija: Italija, Slovenija

Hrvatska: šumske sastojine na području Istre, Medvednice, Samoborskog i Žumberačkog gorja i Hrvatskog zagorja

Azija: Kina, Japan, Korea

Amerika: SAD

slika 1. ŠIŠKA KESTENOVE OSE ŠIŠKARICE NA MLADOM LISTU

slika 2. DEFORMIRANI LISTOVI ZBOG NAPADA KESTENOVE OSE ŠIŠKARICE

FITOSANITARNI RIZICI

Kestenova osa šiškarica podrijetlom je iz Kine od kuda je zaraženim sadnicama proširena dalje po svijetu. Smatra se najznačajnijim štetnim organizmom pitomog kestena u Europi. U Hrvatskoj i Europskoj uniji ima status karantenskog štetnog organizma.

BIOLOGIJA

Štetni organizam ima jednu generaciju godišnje, nema mužjaka te se razmnožava partenogenetski. Nakon izlaska iz jaja, u pupovima pitomog kestena prezimljuju mlađi stadiji ličinki koji se ne mogu zamijetiti okularnim pregledom. U proljeće istodobno s otvaranjem pupova ličinke uzrokuju nastanak zelenih ili ružičasto obojenih šiški na izbojcima, na bazi muških cvati, na lisnim peteljka ili na glavnim lisnim žilama. U jednoj šiški može biti jedna do nekoliko ličinki. Ličinke se kukulje u šiški od sredine lipnja do sredine srpnja i nakon toga izlaze odrasle osice koje odlažu jaja u pupove. Kestenova osa šiškarica ne napada plod.

PREPOZNAVANJE

Šiške kestenove ose šiškarice su lako prepoznatljive i ne mogu se zamijeniti sa simptomima zaraze niti jednim

drugim štetnim organizmom. Nalaze se na žilama lista, i pri bazi muških cvjetova, veličine su od 0,5 do 4 cm. Zelene su do crvenkaste boje (ovogodišnje) (slika 1, 2, 3, 5) ili smeđe, drvenaste prošlogodišnje šiške (slika 4). U svakoj se šiški nalazi jedna do nekoliko komorica s ličinkama (slika 6). Na listu se može nalaziti i nekoliko šiški koje deformiraju list i smanjuju lisnu površinu.

NAČIN ŠIRENJA

Kestenova osa šiškarica se u nova područja najčešće unosi zaraženim biljnim materijalom: izbojcima, plenkama i sadnicama pitomog kestena. Nakon unošenja u novo područje širi se aktivnim letom ženki, daljnjim prenošenjem zaraženog biljnog materijala i uz pomoć čovjeka. Ne prenosi se sjemenom pitomog kestena.

ŠTETE

Napada vegetativne pupove, stvara šiške na listovima čime onemogućuje normalni razvoj izbojaka i listova te utječe na urod pitomog kestena. Urod se može smanjiti i do 70%. Može uzrokovati sušenje mladih biljaka, a do sada još nisu zabilježena sušenja odraslih stabala.

slika 3. ŠIŠKE NA LISTU I IZBOJKU